

Аннотация

Арманов Н. Г. Отказ от применения уголовной ответственности при совершении преступления, предусмотренного ст. 355 Уголовного кодекса Украины. – Статья.

В статье анализируются предусмотренные в Разделе IX Общей части Уголовного кодекса Украины виды отказа от применения уголовной ответственности. Производится их экстраполяция на состав преступления, предусмотренный в ст. 355 Уголовного кодекса Украины. Делаются выводы об особенностях и некоторых ограничениях при применении отдельных видов отказа от уголовной ответственности в случаях совершения преступления, предусмотренного в ст. 355 Уголовного кодекса Украины.

Ключевые слова: освобождение от ответственности, отказ от применения ответственности, принуждение к выполнению гражданско-правовых обязательств, примирение, передача на поруки.

Анотація

Арманов М. Г. Відмова від застосування кримінальної відповідальності під час вчинення злочину, передбаченого ст. 355 Кримінального кодексу України. – Стаття.

У статті аналізуються передбачені в Розділі IX Загальної частини Кримінального кодексу України види відмови від застосування кримінальної відповідальності. Здійснюється їх екстраполяція на склад злочину, передбачений ст. 355 Кримінального кодексу України. Робляться висновки про особливості й деякі обмеження щодо застосування окремих видів відмови від кримінальної відповідальності під час вчинення злочину, передбаченого ст. 355 Кримінального кодексу України.

Ключові слова: звільнення від відповідальності, відмова від застосування відповідальності, примушування до виконання цивільно-правових зобов'язань, примирення, передача на поруки.

Summary

Armanov M. G. Rejecting the use of criminal responsibility in the commission of an offense under the Criminal Code of Ukraine art. 355. – Article.

In the article Section IX of the General Part of the Criminal Code of Ukraine kinds rejection of the use of criminal responsibility has been referred. Extrapolation to the offense provided for in art. 355 of the Criminal Code of Ukraine has been produced. The conclusions are made about the features and some of the limitations in the application of certain types of non-criminal liability in cases of crime as provided in art. 355 of the Criminal Code of Ukraine.

Key words: release of liability, waiver of the application of liability, forced to perform civil obligations, reconciliation bail.

УДК 343.2.01(477)

М. П. Ігнатенко

ФУНКЦІОНАЛЬНА СПРЯМОВАНІСТЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ САНКЦІЙ ЗЛОЧИНІВ ІЗ ПОДВІЙНОЮ ФОРМОЮ ВИНИ

На сучасному етапі розвитку правової думки права, свободи й законні інтереси кожної людини визнаються найвищою соціальною цінністю.

Обов'язком держави є забезпечення реалізації прав, свобод і законних інтересів, а також їх захист у випадку порушення.

Одним із дієвих засобів захисту порушених прав, свобод і законних інтересів людини й громадянина є застосування кримінально-правових заходів впливу на злочинців.

При цьому вважаємо, що застосування цих заходів не повинне обмежуватися лише захистом порушених прав, свобод і законних інтересів людини й громадянина, а й бути надійним засобом їх відновлення.

Межі повноваження суду під час розгляду кримінальної справи під час обрання заходів кримінально-правового впливу на засудженого визначає кримінально-

правова санкція. Від чіткості її побудови залежать питання, пов'язані з індивідуалізацією покарання, а тому ефективність кримінально-правових заходів залежить від її (кримінально-правової санкції) конструкції.

Оскільки до сфери дії кримінального закону потрапляють і злочинці, і потерпілі, норми кримінального права повною мірою повинні захищати права й інтереси як перших, так і других.

Дослідженням покарання та окремих питань конструювання й удосконалення інституту кримінально-правових санкцій займалися такі вчені, як Б.В. Волженкін, Н.О. Беляєв, В.М. Бурлаков, І.М. Гальперін, С.І. Дементьєв, Ю.А. Демідов, Т.А. Денисова, І.А. Зінченко, М.І. Ковальов, В.М. Коган, І.Я. Козаченко, А.П. Козлов, М.Й. Коржанський, Л.Л. Кругліков, В.М. Кудрявцев, Н.С. Лейкіна, О.М. Литвак, Н.А. Орловська, В.О. Туляков, Ю.В. Філей, О.Г. Фролова. Проте, незважаючи на велику кількість робіт, присвячених цій проблематиці, окремі питання вдосконалення кримінально-правових санкцій потребують подальшого наукового осмислення.

Слід констатувати, що в науці кримінального права недостатньо уваги приділялося розгляду кримінально-правових санкцій як елемента правового регулювання й охорони суспільних відносин, що відображає інтерес індивідуальних осіб, зокрема в злочинах із подвійною формою вини, у яких наслідки виражаються переважно в завданні шкоди життю, здоров'ю людини, а також матеріальної шкоди.

У зв'язку із цим автор ставить за мету визначити й охарактеризувати функціональну спрямованість кримінально-правових санкцій злочинів із подвійною формою вини в контексті забезпечення приватного інтересу потерпілих від злочину під час застосування до злочинця заходів кримінально-правового впливу.

Оскільки основний акцент у роботі зосереджено на кримінально-правових санкціях злочинів із подвійною формою вини, необхідно визначити, які суспільно-небезпечні діяння відносяться до останніх.

При цьому слід зазначити, що автор у межах цієї роботи не ставить перед собою мету вирішення дискусії щодо віднесення тих або інших злочинів до злочинів із подвійною формою вини.

В основу виділення таких злочинів лягла ідея П.А. Фейєрбаха, що з'явилася в науці кримінального права ще на початку XIX століття. Її автор, виступаючи проти збереження в кримінальному праві поняття непрямого умислу, згідно з яким в умисну вину ставилися всі наслідки свідомо вчиненого особою діяння, відзначав, що бувають випадки збігу умислу й необережності в одному діянні. П.А. Фейєрбах визначив такі випадки терміном «необачність, визначена злим наміром» [1, с. 15–19]. Приписуючи встановлювати вину щодо і діяння, і суспільно-небезпечних наслідків, це поняття було покликане не допускати об'єктивного ставлення, що мало місце під час поширення поняття непрямого умислу на наслідки, які охоплюються не умислом, а необережністю.

Про можливість поєднання умислу й необережності говорив також М.С. Таганцев [2, с. 93]. Проте такий збіг розглядався ним як сукупність двох злочинів.

Як правильно відзначає Н.А. Нікітіна, встановлення в кримінальному законі правил відповідальності за злочини з двома формами вини стало важливим кроком у розвитку принципу суб'єктивного ставлення [3, с. 101–107].

Л.М. Кривоченко, будучи прихильником встановлення в кримінальному законі правил відповідальності за злочини зі змішаною формою вини, виділяє дві їх групи. До першої групи злочинів він відносить діяння, які становлять порушення будь-яких правил безпеки та є адміністративними, дисциплінарними чи іншими правопорушеннями, і лише настання суспільно-небезпечних наслідків робить вчинене злочином (ч. 1 ст. 286 Кримінального кодексу України (далі – КК України)). Змішана форма вини має місце у випадках, коли винний порушує правила умисно, а відношення до наслідків виражається лише в необережності. Загалом злочин вважається вчиненим із необережності, оскільки саме діяння (порушення правил безпеки) без настання суспільно-небезпечних наслідків не є злочином. До другої групи автор відносить суспільно-небезпечні діяння, які спричиняють два різні наслідки: перший є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони, а другий (віддалений) – кваліфікаційною ознакою. У цих злочинах до діяння та до першого, обов'язкового наслідку суб'єктивна сторона виражається в умислі, а щодо кваліфікованого наслідку – лише в необережності. У цілому злочин визнається умисним тому, що саме умисне ставлення до діяння й найближчого наслідку визначає суспільну небезпечність злочину (ч. 2 ст. 121 КК України) [4, с. 80–81].

А.О. Пінаєв першу групу злочинів відносить до злочинів із подвійною формою вини, а другу – до злочинів зі змішаною виною [5, с. 165–176].

Водночас С.В. Гончаренко вважає, що під час розгляду другої групи злочинів виникає сукупність злочинів – умисного й необережного, що вимагає самостійної юридичної оцінки кожного вчиненого злочину, а не злиття умислу й необережності в третю, не передбачену кримінальним законом форму вини. Наприклад, умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого, являє собою ідеальну сукупність тяжкого тілесного ушкодження та необережного вбивства [6, с. 59].

Не вдаючись до дискусії щодо визначення правової категорії поєднання умислу й необережності в одному злочинному діянні, відмінностей подвійної форми вини від змішаної (як ще її називають, складної форми вини), відзначимо, що Кримінальний кодекс України вказує на існування лише двох форм вини – умислу та необережності. Водночас Особлива частина КК України містить норми, що передбачають кримінальну відповідальність за злочини, які характеризуються умисною формою вини щодо діяння та необережністю щодо суспільно-небезпечних наслідків.

Про те, що ці злочини не охоплюються лише умислом або необережністю, свідчить також положення ст. 27 Кримінального кодексу Російської Федерації. Однак Кримінальний кодекс Російської Федерації до злочинів із подвійною формою вини (хоча в цьому законі мова йде про злочини з двома формами вини) відносить лише другу групу злочинів, і в цілому такий злочин визнається вчиненим умисно.

Так, відповідно до ст. 27 Кримінального кодексу Російської Федерації, якщо в результаті вчинення умисного злочину завдаються тяжкі наслідки, які за законом тягнуть більш суворе покарання та які не охоплювалися умислом особи, кримінальна відповідальність за такі наслідки настає лише в тому випадку, якщо особа передбачала можливість їх настання, проте без достатніх для того підстав самовпевнено розраховувала на їх запобігання, або у випадку, якщо особа не передбачала, проте повинна була й могла передбачити можливість настання цих наслідків.

Незважаючи на те, якою правовою категорією український законодавець визначить поєднання умислу та необережності в одному злочинному діянні, слід зазначити, що такі діяння в цілому відносяться до злочинів із матеріальним складом, їх вчинення зазвичай супроводжується суспільно-небезпечними наслідками, зокрема завданням шкоди здоров'ю та власності фізичної особи (потерпілому), що регулюється ч. 2 ст. 131, ч. 3 ст. 133, ч. 2 ст. 134, ч. 1 ст. 136, ч. 1 ст. 137, ч. 2 ст. 150, ч. 3 ст. 150-1, ч. 1 ст. 176, ч. 1 ст. 177, ст. 197, ч. 2 ст. 205, ч. 2 ст. 258, ч. 2 ст. 258-5, ч. 2 ст. 265 КК України. У зв'язку із цим актуальним є питання відшкодування завданої злочином шкоди в межах застосування кримінально-правових заходів впливу на злочинця.

Аналіз чинного кримінального законодавства свідчить, що законодавець не приділяє уваги питанню відновлення прав, свобод і законних інтересів потерпілих від злочину.

Недостатня увага до питання відшкодування шкоди потерпілим від злочинів кримінально-правовими засобами частково виправдовується тією обставиною, що воно є класичним зразком публічної галузі.

Однак поділ галузей права на приватноправові та публічно-правові є достатньо умовним. Загальноприйнятою є точка зору, що підставою поділу галузей права на приватні та публічні є предмет і метод правового регулювання тих чи інших суспільних відносин. Такими методами є, зокрема, диспозитивний та імперативний. При цьому допускається застосування диспозитивного методу в публічно-правових галузях права, а імперативного – у приватноправових. Натомість їм відводиться різна роль у правовому регулюванні суспільних відносин. Так, для публічно-правових галузей основним є імперативний метод, для приватноправових – диспозитивний. При цьому відразу звернемо увагу, що ці методи є основними, проте не єдиними, що не виключає застосування диспозитивного методу правого регулювання в такій галузі, як кримінальне право.

Норми публічного права повинні не лише визначати функціонування самої державної організації та мати на меті задоволення інтересів суспільства, а й деякою мірою задовольняти індивідуальні інтереси приватних осіб.

Крім того, сучасні тенденції розвитку кримінально-правової думки дають підстави говорити, що роль приватного в кримінальному праві буде лише зростати.

На наш погляд, дієвим засобом відновлення порушених прав потерпілих повинне стати застосування кримінально-правових заходів впливу на злочинця на користь потерпілих від злочину.

Змістовна сторона приватного інтересу потерпілих від злочину в кримінальному праві знайшла своє відображення в чинному КК України під час побудови інституту звільнення від кримінальної відповідальності. Обов'язковою умовою його застосування є відшкодування збитків або усунення заподіяної шкоди (ст. ст. 45, 46 КК України), що свідчить про встановлення індивідуальних інтересів вище за інтереси держави, не виключаючи при цьому останні.

Кримінальні кодекси УРСР 1927 та 1960 рр. подібних норм не містили. Однак заради справедливості слід зауважити, що в КК УРСР 1927 р. приватноправові інтереси індивідуальних осіб знайшли своє відображення під час застосування

такого заходу соціального захисту судово-виправного характеру, як «покладання обов'язку загладити заподіяну шкоду». Його суть полягала в покладенні на засудженого обов'язку усунути наслідки вчиненого ним правопорушення або заподіяного потерпілому збитку. Однак, як зазначає К.Р. Самвелян, такий захід соціального захисту дуже рідко зустрічався в кримінально-правових санкціях і ще рідше застосовувався судом [7, с. 22].

У сучасних умовах він (захід соціального захисту) є прототипом одного із способів захисту особистого немайнового або майнового права та інтересу в цивільному праві України.

Отже, питання реалізації приватних інтересів індивідуальних осіб у площині кримінального права не є новим.

Крім того, питанню відшкодування потерпілому завданої злочином шкоди значна увага відводиться нормами міжнародного права.

Зокрема, 29 листопада 1985 р. Генеральна асамблея ООН прийняла Декларацію Основних принципів правосуддя для жертв злочинів і зловживання владою, яка знаменує собою значні зміни в кримінальній політиці. У ній спеціально обумовлюється необхідність найпильнішого підходу до жертв злочинів, а саме забезпечення якнайскорішого відшкодування завданої шкоди. Генеральна асамблея ООН рекомендує урядам розглянути можливість включення реституції у свою практику та закони в якості одного із заходів покарання в кримінальних справах. Під реституцією в Декларації Основних принципів правосуддя для жертв злочинів і зловживання владою розуміється повернення майна або виплата за завдану шкоду чи збиток, відшкодування витрат, понесених у результаті віктимізації, надання послуг та відновлення в правах.

Таким чином, у Декларації Основних принципів правосуддя для жертв злочинів і зловживання владою не лише звертається увага на необхідність найшвидшого відшкодування потерпілому завданої злочином шкоди, а й прямо вказується, що таке відшкодування повинне реалізовуватися як захід кримінального покарання.

Акцент на необхідність урахування індивідуальних інтересів потерпілих робиться в Концепції реформування кримінальної юстиції, затвердженій Указом Президента України від 8 квітня 2008 р. № 311/2008. У ній визначено, що система кримінальної юстиції повинна будуватися на принципі поєднання прав особи й забезпечення публічних інтересів, а одним із завдань її реформування повинне бути посилення захисту прав та інтересів потерпілих, гарантоване відшкодування завданої злочином шкоди.

Як свідчить аналіз законотворчої діяльності Президента України, Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України, у напрямі забезпечення відшкодування завданої злочином шкоди кримінально-правовими засобами ніякі конкретні заходи не приймаються. Закріплені в Концепції реформування кримінальної юстиції положення досі мають декларативний характер.

Водночас 15 квітня 2008 р. було прийнято Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо гуманізації кримінальної відповідальності», який ознаменувався економією заходів кримінальної репресії та формалізацією правил призначення покарання, що значно покращило становище підсудних.

Права й інтереси потерпілих від злочину знову залишилися поза увагою законодавця.

Однак, як слушно зазначають С.І. Улезько та М.Б. Смоленський, правосуддя «не повинне проявляти гуманізм до злочинця всупереч інтересам потерпілого» [8, с. 98–100].

Під час здійснення правосуддя в кримінальних справах обов'язково повинні враховуватися та знаходити свою реалізацію приватні інтереси потерпілих від злочину.

Основні аргументи на користь цієї думки зводяться до того, що пряма шкода від злочину завдається конкретній людині, а не державі. Метою покарання повинні стати не лише кара й запобігання вчиненню нових злочинів, а й відновлення соціальної справедливості, як це передбачається в Кримінальному кодексі Російської федерації (ч. 2 ст. 43).

Отже, сумнівів у тому, що в межах застосування кримінально-правових заходів впливу на злочинця повинні враховуватися права та законні інтереси потерпілих, зокрема на відшкодування завданої злочинцем шкоди (відновлення соціальної справедливості), не виникає.

Чинний КК України містить вичерпний перелік покарань, серед яких відсутнє те, яке виконувалося б на користь потерпілого, а тому забезпечення відшкодування завданої злочинцем шкоди як захід кримінального покарання можливе шляхом або введення додаткового покарання, або перегляду існуючої системи покарань.

На необхідність введення додаткового виду покарання на користь потерпілих від злочинів неодноразово вказували В.О. Туляков та Н.А. Орловська [9, с. 409–413; 10, с. 448–452; 11, с. 25–30].

Так, Н.А. Орловська запропонувала передбачити додатковий вид конфіскації поряд з існуючим – на користь жертв (потерпілих) від злочинів. При цьому науковець обмежила можливість застосування такого покарання лише на користь жертв (потерпілих) від корисливих і корисливо-насильницьких злочинів. Так, наприклад, суспільно-небезпечне діяння, передбачене ч. 1 ст. 286 КК України, не відноситься ні до корисливих, ні до корисливо-насильницьких злочинів. Однак під час його вчинення завжди завдається шкода здоров'ю потерпілого, яка, на нашу думку, повинна відшкодуватися кримінально-правовими засобами, зокрема шляхом застосування додаткового виду покарання на користь потерпілих від злочинів. Крім того, невирішеним залишається також питання щодо змісту й порядку застосування додаткової конфіскації. Водночас слід зазначити, що пропозиція введення додаткової конфіскації заслуговує на увагу та за умови її додаткового доопрацювання може бути предметом законодавчої ініціативи.

Що стосується пострадянського простору, слід зазначити, що відображення приватного інтересу потерпілих знаходить втілення в кримінально-правових санкціях Кримінального кодексу Киргизької Республіки 1997 р. Статтею 45 вказаного закону передбачається можливість використання такого виду покарання, як «потрійний айп», що є стягненням, яке накладається судом у грошовому або натуральному вираженні в потрібному розмірі нанесеної шкоди.

Дві частини «потрійного айпу» стягуються на користь потерпілого для відшкодування матеріальної та моральної шкоди, а третя частина – на користь держави.

Враховуючи позитивний законодавчий досвід Киргизької Республіки, вважаємо, що покарання на користь потерпілих від злочинів повинне мати подібний зміст. При цьому щоб не вводити новий вид покарання, оскільки в КК України, порівняно з кримінальним законодавством пострадянських держав, їх і так досить багато, слід переглянути зміст такого покарання, як штраф. Дві третини штрафу потрібно стягувати на користь потерпілого, одну третину – на користь держави.

Таким чином, поділ галузей права на публічно-правові та приватноправові є децю умовним. Відшкодування завданої злочином шкоди повинне забезпечуватися шляхом застосування кримінально-правових заходів впливу на осіб, які вчинили злочин.

У кримінальному законодавстві України вже має місце реалізація приватних інтересів індивідуальних осіб, зокрема під час застосування інституту звільнення від кримінальної відповідальності (ст. ст. 45, 46 КК України).

Кримінальний кодекс України повинен містити покарання на користь потерпілих від злочинів. Таким покаранням, на нашу думку, може бути штраф, дві третини якого буде стягуватися на користь потерпілого, а одну третину – на користь держави.

Література

1. Гатыпова Э.Ю. Проблемы ответственности за преступления, совершенные с двумя формами вины: прошлое и современность / Э.Ю. Гатыпова // Следователь. – 2007. – № 7. – С. 15–19.
2. Таганцев Н.С. Курс русского уголовного права. Часть Общая : в 2 кн. / Н.С. Таганцев. – СПб. : Тип. М.М. Стасюлевича, 1874– . – Кн. 1 : Учение о преступлении. – Т. 2. – 1874. – 175 с.
3. Никитина Н.А. Развитие понятия преступления с двумя формами вины / Н.А. Никитина // Известия высших учебных заведений. – 2007. – № 4. – С. 101–107.
4. Кримінальний кодекс України : [наук.-практ. коментар] / [Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, С.Б. Гавриш та ін.]; за заг. ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – Вид. 4-е, доп. – Х. : ТОВ «Одіссей», 2008. – 1208 с.
5. Пинаев А.А. Уголовное право Украины. Общая часть / А.А. Пинаев. – Х. : Харьков юридический, 2005. – 664 с.
6. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – 2-е вид., перероб. та допов. – К. : Дакор, 2008. – 1428 с.
7. Самвелян К.Р. Уголовно-правовые санкции: проблемы конструирования и применения : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право» / К.Р. Самвелян ; Кубанский гос. ун-т. – Краснодар, 1997. – 221 с.
8. Комментарий к криминальному кодексу Российской Федерации / под ред. С.И. Улезько и М.Б. Смоленского. – Ростов-на-Дону : МарТ, 2002. – 864 с.
9. Туляков В.А. Права жертв преступлений и некоторые проблемы развития современной уголовной политики / В.А. Туляков // Актуальні проблеми політики : зб. наук. праць. – 2001. – № 12. – С. 409–413.
10. Орловська Н.А. До питання модернізації кримінально-правових санкцій / Н.А. Орловська // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць / за ред. С.В. Ківалова. – 2005. – Вип. 25. – С. 448–452.
11. Орловська Н.А. Характер санкцій кримінально-правових норм: проблеми трансформації / Н.А. Орловська // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць / за ред. С.В. Ківалова. – 2009. – Вип. 47. – С. 25–30.

Анотація

Ігнатенко М. П. Функціональна спрямованість кримінально-правових санкцій злочинів із подвійною формою вини. – Стаття.

У статті розглядається можливість прояву приватного інтересу в кримінально-правових санкціях злочинів із подвійною формою вини шляхом введення додаткового покарання – на користь потерпілих (жертв) від злочинів.

Ключові слова: кримінально-правові санкції, злочини з подвійною формою вини, приватний інтерес.

Аннотация

Игнатенко М. П. Функциональная направленность уголовно-правовых санкций преступлений с двойной формой вины. – Статья.

В статье рассматривается возможность проявления частного интереса в уголовно-правовых санкциях преступлений с двойной формой вины путем введения дополнительного наказания – в пользу потерпевших (жертв) от преступлений.

Ключевые слова: уголовно-правовые санкции, преступления с двойной формой вины, частный интерес.

Summary

Ignatenko M. P. Functional orientation of criminal law approvals of crimes with the double form of guilt. – Article.

In article the author researches a possibility of displaying private interest in criminal sanction in corpus delicti with dual forms of guilty by force to providing supplementary punishment for benefit of victim.

Key words: criminal sanction, corpus delicti with dual forms of guilty, private interest.

УДК 343.24.001.11

О. С. Перешивко

ЩОДО КОЛА ПРИНЦИПІВ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Питання призначення покарання має складну та багатопланову природу й посідає одне з провідних місць як у науці кримінального права, так і в правозастосовній діяльності.

Призначення покарання з точним дотриманням усіх вимог законодавства набуло особливої актуальності у зв'язку із загальною демократизацією й розширенням гуманних засад у суспільному житті.

У юридичній літературі на належному рівні висвітлюються проблемні питання призначення покарання в площині загальних і спеціальних засад призначення покарання. Дослідженню зазначеного питання присвячено чимало монографій, дисертацій, інших наукових праць таких вітчизняних вчених: М.І. Бажанов, Я.М. Брайнін, С.А. Велієв, Г.С. Гаверов, В.О. Глушков, Т.А. Денисова, М.М. Ісаєв, І.І. Карпець, Г.А. Крігер, Л.Л. Кругліков, Н.Ф. Кузнєцова, В.Т. Маляренко, Г.П. Новосьолов, А.А. Пінаєв, В.В. Полтавець, Л.А. Прохоров, М.А. Скрябін, М.Н. Становський, В.Л. Чубарев.

Однак доводиться констатувати, що до теоретично найменш розроблених проблем інституту призначення покарання слід віднести принципи призначення покарання.

Принципи призначення покарання розглядалися в працях М.І. Бажанова, Н.А. Беляєвої, В.О. Васильчука, С.А. Велієва, В.А. Гацелюка, С.В. Гізімчука, С.Н. Гловацької, О.П. Гороха, І.В. Жидких, С.Г. Келіної, Ю.Ю. Лемішко, Н.А. Лопашенко, В.Т. Маляренка, В.М. Махінчука, А.А. Музики, Л.А. Прохорова, Ю.Є. Пудовочкина, О.І. Шинальського. Проте наявні теоретичні розробки не вичерпали цієї проблеми. До цього часу невирішеним залишається питання стосовно кола принципів призначення покарання, хоча воно має важливе теоретичне й практичне значення.

Теоретичне значення полягає в тому, що воно дозволяє розглядати основоположні ідеї в їх логічному й структурному взаємозв'язку. Науковий аналіз прин-